

liko pratiko“ stopili na noge kot „tretja moč“. „Omne trinum perfectum“!

Druga zasluga Vaša je ta, da ste s tem, ko se niste sramovali sprejeti že storjeno delo naše kmetijske družbe, očitno potrdili, da ona časti prave svetnike. Ako bi bili Vi nastavili legion svojih novoverških, kolika zmešnjava bila bi po deželi! — pa ste modro vse opustili. Slava Vam zato!

Kar bi Vam bilo očitati, bilo bi to, da ne spoštujete one zapovedi Božje, ki velevala: „ne kradi“; al po novih verskih postavah, ki ste jih v lanski svoji „slovenski pratiki“ nam tako lepo razložili, ste bojé mislili na sv. Krišpina, o katerem pravljica pripoveduje, da je usnje kradel usnjarjem zato, da je ubogim čevlje delal, in tako ste tudi vkradli Blaznikovi pratiki kar naravnost celo obleko, da jo prodajate zdaj s srčnim vošilom na čelu našemu ljudstvu za novo leto — brez cene.

Tretja zasluga je ta, da ste tudi v svoji „slovenki“ hodili po sejnih, ter se sami dobro prepričali, kje se prodaja goved ali kaka druga dlakovina.

Četrta zasluga je ta, da ste se vendar nekako naveličali tujega blaga, ter se h koncu — toraj že po dolgem trudu — še čutili močnega duha, ter ste osnovali iz svoje glave, svoje učenosti in svoje lastne pobožnosti tako temeljit sestavek, da mu ni lahko dna in vrha najti. O kaj bi rekel Sokrat, kako bi se mučil Platon s tako bistroumnostjo 19. stoletja! Kar o gozdih govorite, temu se ne čudim, saj to vé že vsak kmet, ki še na nižji stopinji „velike pratike“ stoji, ali pa bere „Novice“; le kar verske reči zadeva, to, to je prav zanimivo. Kaj bilo je Jonovo prerokovanje? tudi Mozeseve čudeže lahko štejem na prste, — Vi jih veste veliko več, da! Minerva mi pravi, da veste in poznate vse „šibe božje“! Kaj ne, da? — Vi se zaveste svojega poklica, kakor nekdaž Mohamed, čegar olikovalna navdušenost še dandanes osrčuje na svetu „najbolj omikane“ narode vere bratoljubnega Turčina. Rad bi Vas jaz osebno poznal, a to tukaj na kmetih meni ni dano; znamenja pa imate na sebi, po katerih Vas smem priporočati, da Vas najde o dvomih moj rojak. Kar ne bom zadel, ne zamerite, pripisujte le nevednosti. Minerva nareka: „V Ljubljani je gospod, učen, pobožen, ki v nobeni cerkvi ne zamudi pridige, krščanski uk pa hodi poslušat tudi na deželo. To ukaželjnemu še ne zadostuje. Naročuje si po vseh bukvarnicah pridigarjev vseh dob in vsih jezikov, da jih premeta noč in dan. Kar mu časa še ostaja, žrtvuje ga veledušno cerkvenemu življenju — na nj se opiraj Slovenija!“ — Zakaj pa ne? Ako bi ne študiral tako marljivo božjih reči, kako bi pa poznal vse „šibe božje“? Ako bi ne poslušal tako marljivo spodbudnih nagovorov, in ne čital izvrstnih govornikov, kako bi pa vedel, kaj naši gospodje duhovni učé?

Peta zasluga Vaša je ta, da v kratkem več poveste, kakor cela svetna in cerkvena zgodovina. Da nas je lastna skušnja do sedaj le za nos vodila, to ste nam še le Vi jasno dokazali. Mi priprosti kmetje bili smo res do sedaj še v temnicah, a Vi ste nam odprli oči, da vemo, kar nismo še vedeli, da duhovni niso prišli iz angeljskih krdelov, od kodar imate gotovo Vi svoje poslanstvo, ker naravnost pišete, da to ne more biti vse res, kar uni učijo. Prav tako, da nam prižigate to lučico, pa ne zamerite vendar ne našim gospodom duhovnom, katere imamo radi, ako kaj ne vedó, kar Vi na vzvišeni stopinji omike veste. Morali ste Vi kako šolo više študirati, da toliko več veste, kmet pa sina ne zaklada dalj kot 16 let, da je duhoven. Vi ali pa kak drug Vam enak ste sposobni pripomoči k tako zaželeni „reformi“ katoliški cerkvi. — Da! kako srečen

bil bi svet, ako bi predrila Vaša modrost skoz kužno podnebje, iz katerega so do blizo 20. stoletja švigale „šibe božje“!

Sedaj še le vemo, da je vsaka šiba zadela le grešnika, toraj vemo, da tam, kjer je pogorela hiša in otrok v zibelki v njej, odrašeni pa so odnesli peté, bilo je nježno dete krivo šibe božje! Hvala za poduk! Tam, kjer so iskale nedolžne pastaričice pred hudo uro zavetja pod košato lipo, in je strela razbila lipo in deco, kriva bila je božje šibe lipa in deca. Hvala! Mnogokrat toče nihče drug ni kriv, kakor pridne ženjice, ki mahajo z železnimi srpi po žitu. Vse Turške vojske na Kranjskem nihče drug ni bil kriv, kakor hrabri Turjaški, kateremu je bil Turški meč šiba božja itd. Verujemo sploh sedaj že vsi Slovenci, da ste Vi velik nov teolog in oster zgodovinar, in da je Vaš kratek poduk nam ravno tako neobhodno potreben, kakor lojevo mazilo Vaše pratike za sadna drevesa, katero jim ne škoduje, kedar poginejo. O zakaj niste še više študirali!

Šesta zasluga je ta, da ste brez nadlegovanja Blaznikove tiskarne in brez njenih stroškov tako izvrstno pomnožili literaturo slovensko.

Sedma zasluga je ta, da ste nam tako jasno dokazali, da vere in cerkve nihče ne preganja. To je kaj prav. Ker gotovo vse zgodbe vsaj sedanje dobe po vseh časnikih bistroumno spremljate, že lahko veste, kako vsakdo lahko misli in veruje, kar hoče, ako je premožen, ali oropan, ali vtaknjen v zapor. Dali ste nam tudi prelep poduk: „da vsi previdni ljudje spoznavajo vero za prvo potrebo vsacega človeka.“ O kako odkritosrčno! To priznanje izhaja gotovo iz temeljite vere, se ve da, katoliške. Prav lepo posnemate modrega Cicerona, ki o tej reči celó enako, pa bolj splošno govori, Vi pa določno poveste, da ne vsi ljudje, ampak vsi „previdni“ ljudje to spoznavajo. Qui bene distinguit, bene docet. O da bi skoraj dospeli vsi moji rojaki do tiste stopinje omike, da bi se smeli prištevati med „previdne ljudi“ in bi jih nihče več ne pital z zaničljivimi mračnjaki! Škoda, da niste naštevali, kakor jaz tukaj Vam naštevam zasluge, in nam pokazali prav v pravi luči, kdo je že sedaj po Vaši sodbi „previden“ mož, koliko bi to koristilo za pravo omiko! Exempla trahunt — no, pa za prihodnje leto še kaj! — Pa saj vemo, da ste nezmotljiv! Po Vašem spodbudovanju hočemo vsi Slovenci, ker smo vsi katoličanje, prosto živeti po veri katoliški, katero spoznamo že sedaj vsled Vašega poduka za prvo potrebo Slovenca. Kdor nam bode nasprotoval o tej zadevi, temu napoveemo železno vojsko. Vi boste nosili križ za bandero pred nami, in zmaga je naša!

Ne zamerite mi, ako sem le sedem skrivnost Vaše „slovenske pratike“ rojakom razodel, vsaj jih več tudi — cerkev nima. Androfil Bogoljub.

Politične stvari.

Odkritosrčnost Dunajskih ministrov.

Pretekli teden je tako imenovani „napredni klub“ ustavoverskih poslancev pozval ministre „ad audiendum verbum“ v svojo skupščino, v katero sta prišla ministerstva predsednik knez Auersperg in pa minister baron Lasser. V tej skupščini sta po poročilu Dunajskega „Tagblatta“ ministra izjavila dve reči tako odkritosrčno, da si ne morejo želeti jasnejših besedi. Ministerstvo se je namreč — kar že nikomur poprej ni bila skrivnost — v tej skupščini odločno samo objavilo za enostransko in se priznalo za umirajočo.

Razprava med „naprednjaci“ in ministri se je, po poročilu gori navedenega časnika, vršila tako-le: Poslanec dr. Kopp, eden izmed kolovodij napredne stranke, je zgrabil ministre blizo tako-le: „Ogri in njih poslanci vedó, kaj hoče Tisza, mi naj pa le ugibamo, kaj vlada namerava. Ministerstvo naše nima nobene stranke za sabo; dokaz temu bilo je dvoumevno obnašanje vlade o Wildauerjevem predlogu. Da bi ga podrlo, glasovalo je ministerstvo s Poljaki in pravno stranko, in si prizadevalo tudi za to, da pade v gospóski zbornici.“

Na to je prvi odgovoril knez Auersperg in pred vsem zagovarjal grofa Andrassy-a, da se vtika v pogovjevanje z Ogersko, ter v svoji zgovornosti slavil celó zasluge njegove l. 1871 o tem, da je spodkopal Hohewarta. Nam pravijo v eno mer „že umirajoče ministerstvo“ — je tožil ministerski predsednik dalje — „to nam pa škoduje mnogo več, nego vse drugo, in če nam politični prijatelji dr. Koppovi dadó nezaupnico, sprejeli jo bomo, pa tudi vedeli, kaj nam je storiti.“

Še manj je skrival minister Lasser to, kar vse skup tišči, popisavši poprej satirično zastopnike ljudstva, sklene svoj govor s sledečimi besedami: „Mi nismo ministerstvo, ki že na pol umira, ampak prav kabinet, ki že sam umreti hoče . . . Toda razmere naše so zdaj take, da bi tudi državnopravna stranka, ki nas podira in spodriva, bala se vzeti vajeti v roko. Res potrebujemo zaupanja naše stranke, al prav tako treba je stranki našega zaupanja. Vnovič vas tedaj prosimo, dajte nam zaupanje, neomejeno, brez pridržka v večih in manjših vprašanjih vsaj prihodnjih pet, šest tednov! Toliko časa ne sme biti med nami nobenega, tudi ne najmanjšega razpora. Napravite nam za ta čas trdno stranko v državnem zboru, kakoršno ima predsednik Ogerskega ministerstva Tisza, in ne bo Vam žal, da ste nam zaupali.“ — Tedaj ne gré zato, da bi se narodi v Avstriji pomirili, od česar je odvisen blagor njen, ne za vtrjenje državnega kredita, ne za rešenje toliko gospodarskih vprašanj, ki so s pogodbo z Ogri v tesni zvezi — za vse to ne gre pri posvetovanji med ministri in zastopniki ljudstva. Auersperg in Lasser zahtevata le pokorščino stranke, one nemške stranke, ki gospoduje zdaj v Avstriji, kakor na Ogerskem gospoduje Magjarska, in ima po takem po ministrovih besedah tudi vprihodnje gospodovati!! Za stranko tedaj se proklamuje vlada sama, ki bi morala nad strankami stati z načelom: „justicia regnorum fundamentum.“ — Take izjave morajo potreti vsacega, ki patriotične želje v sebi gojí, da bi bil enkrat konec nesrečnim homatijam!

Mnogovrstne novice.

* *Zadnje dni meseca novembra lanskega leta sta se dva naravoslovca iz Pariza v halonu podala v snežene oblake, da bi ondi videla, kako se iz snežink sneg dela. Srečno sta prišla nazaj ter obetata, da bosta o tem zanimive skušnje priobčila. — Ta dva učnjaka sta šla v oblake fabriko snega opazovat, — mi pa na zemlji študiramo, odkod letos po vsi Evropi tako na debelo snega, da so v nekaterih krajih cele vasi pokrite z njim, — da vsak hip ustavlja vožnjo po železnicah, — da so mestne gosposke vse obupane, kako bodo pri svojih praznih blagajnicah ta božični kolač odpravile itd.*

* *Na Dunaji preteklo leto ni bilo nič manj ko 80.000 davkarskih eksekucij in zarad zaostalih davkov nič manj kakor 45.507 rubeženj.*

* *Nov telegrafni red se je v našem cesarstvu vpeljal ob novem letu, ki se imenuje „telegrafski aviso“. Ta aviso ne sme več kakor deset besedi obseči in nobenih*

številčk imeti; številke se morajo z besedami pisati. Tarifa za tak aviso je 30 krajcarjev.

* *Strašanske nadloge se slišijo iz izhodne Galicije neprenehoma. Kmetje in mali grajščaki nimajo za živino svojo že dolgo nič klaje, ne sena, ne ovsa, ne slame. Konji jim cepajo lakote ali pa jih gospodarji, ki jim nimajo nič krme dati, sami pobijajo, če jih ne morejo judom prodati, ki jih po 2 gold., pa tudi po 80 do 70 kr. ali pa za žakelj krompirja ali ječmena dobijo. Sliši se, da je od meseca septembra do konec lanskega leta poginilo 11.000 kónj (vedeti se mora, da Galicija izreja posebno veliko konj). Jud nakupuje po nič konje, jih zakolje, jim kožo odere in to veliko dražje prodá, kakor je za celega konja dal. Pa kaj bo še le spomladi! Časniki popisujejo to strahovito revščino in kličejo na pomoč, — pa kaj se jim zato zgodi? — Policija jih zasega, kakor da bi se s tem siromakom pomagalo.*

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

V.

Mati ga izdá.

(Dalje.)

Umorjena vdova je bila pokopana, sledú morilca še nobenega, da-si je sodnija po mojem nasvetu obljubila 500 gold. tistemu, ki ga vjame ali pripelje njo na njegov sled, in to obljubo kar mogoče razglasila. Dekla v bolnišnici jela je postajati sicer boljša, zavednost se jej je vračala, ali nekaj družega se je pokazalo, kar me je jako osupnilo. Zdravnik mi je namreč poročil, da bo najbrže ozdravila, toda govorila ne bo več. Ob enem je odločno izrekel, da zdaj trpinčiti jo z izpraševanjem bi bilo nevarno za njeno bolezen, meni pa ne bi nič hasnilo, ker bi me morebiti še ne umela ne; odgovora bi toraj nobenega ne dobil. Toraj je tudi zadnja in najboljša moja nada vničena. Edina oseba, ki je videla hudodelnika in bi vedela popisati ga ali povedati, kako je v hišo prišel, je nema in pisati se vé da ne zna. Vkljub temu vendar še ne obupam popolnoma, marveč sklenem iz te osebe spraviti, kolikor se bo dalo, brž, ko življenje njeno ne bo več v nevarnosti.

Med tem vendar nisem miroval, marveč pridno popraševal in dal popraševati po mestu in okolici. Ali vse, kar sem zvedel, je bilo to, da mi je neka potovka, ki je šla isti dan skoz gozd proti mestu, pravila, da jo je srečal nek človek, še zeló mlad v gosposki obleki, kateremu se je zeló mudilo in ki jo je v naglici prašal, koliko ima še do prve pošte. Ona mu je to povedala in šla dalje, vesela, da je ni drugače nadlegoval. To je bilo okoli poldne, ker je šla ob enajstih od doma. Če je bil ta morilec, potem ni bilo za-me nobenega upanja več, da bi ga tu zasačil, zlasti ker sem po natančnem popraševanju po mestu zvedel, da isti dan ni nihče nobenega človeka v mestu videl. To zvedeti mi ni bilo težko, kajti v malem mestu skoro vsak vsacega pozna in tujec ne more biti četrť ure v mestu, ne da bi se to zvedelo.

Preteklo je že štirinajst dni in jaz s preiskavo nisem bil še ped dalje, ko prvi dan. Veliko je bilo že popisanege papirja, veliko ljudi izprašanih; vse brez vspeha. Od više sodnije mi je došlo vprašanje, kajti novica o tem nezaslišano predrznem hudodelstvu je bila